

PYHÄN ANTONIUKSEN VIERAANA!

Olin lokakuun viimeisillä viikoilla syyslomalla Kreetalla. Löysin mukavan huoneen *Rethymnonin* vanhasta kaupungista. Lähdin muutamaksi päiväksi Amarin laaksossa olevaan *Thronoksen* kylään, jossa olen käynyt usein ennenkin. Aamuisella kävelyretkelläni näin kaukana vuorenrinteellä mielenkiintoisen rakennelman, kuin pueblo-intiaanien kallioon louhittuja taloja. Majatalon isäntä **Lambros** kertoi, että se on Pyhälle Antoniukselle omistettu, autioitunut luostari *Moni Veni*. Halusin välttämättä nähdä paikan lähempää ja huomasin, että jos jäisin iltapäivän *Ano Meros-Rethymnon*-bussista pois *Volionesin* kylän kohdalla, ehtisin ehkä kävellä luostarille ennen pimeän tuloa.

Tässä sitä siis oltiin – kello oli viisi, aurinko paistoi kuumasti ja tie oli pelkkää ylämäkeä. Harmittelin mielessäni pitkää kävelyretkeäni aamupäivällä ja etenin hitaasti, pienin askelin ja aika usein taukoja pitäen. Vesipullot painoivat ja valvominenkin varmaan vei voimia. Mietin taas, että mikä ihmeen pakko minun on aina tehdä tällaista...

Voliones-kylään nousu päätien varresta kesti 50 minuuttia vaikka matkaa kartan mukaan oli vain 2,3 km. Mietin että tästä ei taida tulla mitään – luostarille olisi kylästä vielä yli kolme kilometriä. Tuhlasin vielä kallisarvoista aikaa, kävin kylän kaupassa ostamassa *rakia* hengen nostattamiseksi, lisää vettä ja oliivejakin. Sain lahjaksi kaksi isoa tomaattia.

Palasin risteykseen kylän alkupäässä ja lähdin siitä kohti luostaria. Yllätyin kun tie oli asfalttia – kartan mukaan sen piti olla päällystämätön. Kaupassa käynti oli palauttanut voimia ja kävely sujui nyt paremmin, taukoja ei enää tarvinnut pitää niin usein. Matka tuntui kuitenkin pitkältä, ja tajusin, etten ehdi valoisaan aikaan perille – aurinko laski vuorten taakse, ja alkoi tulla hämärää.

Jatkoin kävelyä pimenevässä illassa. Yhtäkkiä tunsin nykyäsyn ja kipua vasemmassa käsivarressani ja vauhtini pysähtyi äkisti. Olin kävellyt hämärässä liian lähellä tienvarren piikkipensaikkoa, ja yksi okaista oli uponnut niin syvälle

käsivarteeni, että jäin oksaan kiinni kuin kala koukkuun. Peruutin varovasti ja irrotin piikin kädestäni. Veri valui haavasta ja tippui sormenpäistä maahan, mutta en viitsinyt alkaa etsiä sidostarpeita – jatkoin vain matkaa vähän keskemällä tietä.

Jonkin ajan kuluttua ylempänä rinteellä näkyi vastaantulevan auton valot, ja pyyhin kiireesti kättäni hameenhelmaan. Auto pysähtyi kohdallani, ja kuljettaja kysyi, minne olen menossa. Sanoin että Moni Veniin. Kuljettaja tuli ulos autosta ja sanoi hieman oudosti, että voisi viedä minut sinne ja että minun ei pitäisi pelätä mitään pahaa. No, olimme kahden autiolla vuorenrinteellä eikä muita ihmisiä lähimailakaan, joten oli varmaan ihan samantekevää, pelkäsinkö vai en.

Etupenkiltä siirrettiin kivääri takakonttiin ja sinne nostettiin myös rinkkani, ja minä kiipesin uupuneena ja helpottuneena istumaan.

Pelastava enkelini oli komea nuori mies. Hän käänsi auton, ja matka kohti luostaria jatkui minun kannaltani huomattavasti mukavammin. Tietä oli vielä pitkälti jäljellä, autollakin matka tuntui kestävän kauan. Välillä tien sulki verkkoaita. Pelastajani kävi avaamassa sen, ajoi läpi ja kävi taas sulkemassa, ja minä vain istuin ihanan pehmeällä penkillä puolitoruksissa. Vähän portin jälkeen – siinä tie oli muuttunut hiekkatieksi – ajoimme karjapihan ohi, ja valtava valkoinen koira ryntäsi esiin, haukkui ja hyppi vasten autoa. Sydäntäni kylmäsi, kun ajattelin, että olisin saattanut kävellä siitä yksin.

Kun pääsimme luostarille, oli jo pimeää. Kuljettaja sanoi tulevansa katsomaan, että pääsen turvallisesti perille. Kysyin nyt vasta hänen nimeään. Se oli **Antonis!** Sanoin, että hän taitaakin olla itse *Pyhä Antonius*, luostarin nimikkopyhimys, kun sillä lailla ilmestyi tyhjästä minua auttamaan? Hän vastasi aivan vakavasti, että kyllä pyhimykset joskus ilmestyvät ihmisasussa ihmeitä tekemään.

Tulimme luostarin pihaan, Antonis kokeili ovia, mutta vain luolakirkon ovi oli lukitsematta. Sanoin, etten sentään nukkuisi kirkossa, mutta minulla ei olisi mitään hätää, koska voisin nukkua teltassa. Kävimme kuitenkin kirkossa sisällä – Antonis sanoi, että hänet oli kastettu siellä. Kirkon perällä oli kuulemma pyhää vettä, lupasin tulla katsomaan aamulla, sillä nyt oli liian pimeää.

Antonis laski rinkkani piha-aukiolle, toivotti hyvää yötä ja lähti – enkä todellakaan tiedä, oliko hän oikea ihminen vai itse Pyhä Antonius, erakkojen ja erämaassa asujien suojelija.

Kuljin otsalampun valossa edestakaisin kapealla piha-alueella ja koetin etsiä paikkaa liekulleni. Aluksi ei tuntunut millään löytyvän yhtäkään sopivaa kohtaa, mutta aikani etsittyäni tajusin, että pystysuora kallionseinämä muodosti sen verran kulmaa, että saisin siihen kiinnittyneisiin viikunapuun juuriin liekkuni ripustettua.

Liekun ja sadekatoksen naruille löytyikin hyvät kiinnityspaikat. Kaivoin makuualustan, makuupusin ja villapeiton esiin. Ihanaa, kohta pääsisin nukkumaan! Oli jo pilkkopimeää, kuu paistoi täytenä Kreetan korkeimman huipun *Psiloritiksen* yllä.

Istuin liekun reunalla kenkiä riisumassa, kun kuulin jonkin matkan päästä äänen, jota yksin vuorenrinteellä yöpyessään ei haluaisi kuulla – autonoven paukahduksen! Tajusin, etten pääsisi kapealta kalliontasanteelta oikein mihinkään, joten sammutin otsalampuni ja istuin hiljaa odottamassa mitä tapahtuu.

Kohta näin auton valot, mutta onneksi auto lähestyi alempana olevalla tasanteella. Kurkistin varovasti reunan yli ja näin pick-upin ajavan ihan läheltä ohi, kattoluukussa seisojien miehen kiväärin tai haulikon kanssa. Auto ajoi vielä vähän matkaa ja kääntyi sitten takaisin. Vetäydyin pimeyden suojaan omalla tasanteellani ja katsoin, miten valot katosivat ja ihana hiljaisuus palasi luostarin pihalle. Tuntui hyvältä olla taas yksin.

Minulla oli nälkä ja jano – olin syönyt viimeksi puolenpäivän aikaan – mutta olin niin väsynyt, että join vain vähän vettä ja kävin nukkumaan.

Katselin unisena täysikuun loistetta Psiloritiksen yllä ja mietin, millaista olisi olla vuoren huipulla juuri nyt.

Unikeot rapistelivat ja sirkuttivat oksistossa yläpuolellani, ja viimeinen ajatus ennen nukahtamista oli, mahtaisiko joku niistä pudota mätäkättä kasvoilleni kesken unieni.

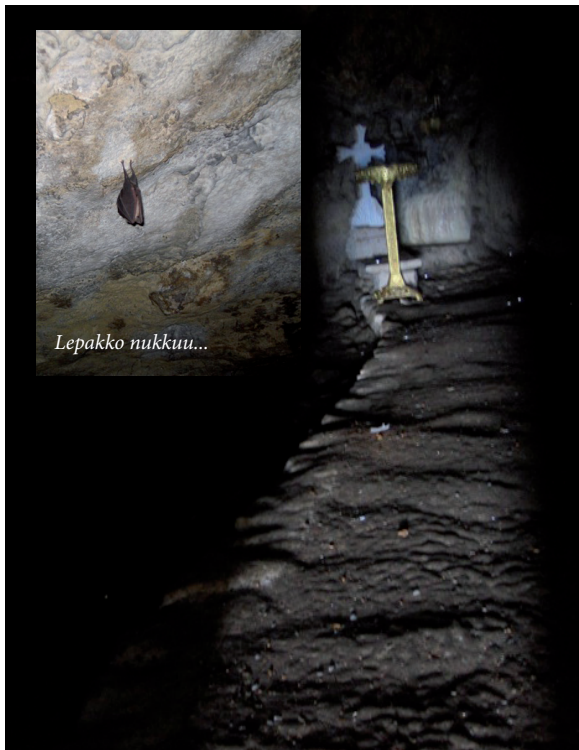
Aamu valkeni usvaisena, Psiloritis oli pilvien peitossa. Minua väsytti vielä ja palelikin vähän, mutta urheasti nousin ylös katsomaan auringonnousua. Punarintoja tuntui olevan joka puolella, niiden tikutus kuului jo hämärissä, ja muut pikkulinnut yhtyivät vähitellen mukaan visertelemään.

Pilvet vaelsivat pohjoisesta etelään Psiloritiksen jyhkeän tumman hahmon editse, taivas muuttui vähitellen vaaleanpunaiseksi, ja sitten olikin jo ihan valoisaa – auringonnousua ei siis näkynyt. Vasta myöhemmin aamupäivällä pilvet haihtuivat, ja aurinko oli silloin jo korkealla.

Tutkin kirkkoa ja sen takana olevaa luolaa. Vain kirkon etuseinä on lisätty, kirkkosali on osa luolaa. Alttari on heti oikealla ja kirkon perällä on ikonostaasi jonka läpi pääsee sisempään luolaan. Sen katosta tippuu vettä siellä täällä, mutta ihan perällä, jonne vie kivetty polku, on kallion juurella allas, johon kertyy kalliota pitkin valuva vettä. Kauempana vasemmalla on toinen allas, maljan muotoinen, kivettyneenä osaksi lattiaa. Seinustalla olevan altaan luona oli risti ja kullanvärinen kynttilänjalka, ja joka puolella oli sammuneita tuikkukynttilöitä.

Luolan katossa nukkui pari lepakkoa kaikessa rauhassa. Luola oli aika matala ja pyöreähkö, kuin vanhanaikainen kreikkalainen uuni. Keskellä kattoa oli kapea halkeama joka katosi pimeyteen. Ehkä lepakot pääsivät sitä kautta ulos, kun kirkon ovi oli kiinni.

Olin odotellut mihin aikaan aurinko paistaisi kirkon ovesta sisään, ja tasan kello 11 valokiila osui kirkon ovesta ikonostaasin oven kautta kivettyä polkua luolan perälle ja sai valkoisen kalkkialtaan hohtamaan.

Kiertelin katsomassa luostarin raunioita ja yritin kuvitella, millaista siellä on mahtanut olla, kun munkit vielä asuivat siellä. Söin lounasta viltillä maisemaa ihailen – viikunoi-ta, leipää, oliiveja, tomaattia, juustoa ja pähkinöitä. Xx:lta saamiani tahmeita leivoksia heittelin alatasanteelle vuohien löydettäväksi, kunnes tajusin että saattaisin vielä tarvita niitä. Säästin loput ja käärin juustonkuoretkin samaan myttyyn rasvapallostest seuraksi.

Loikoilin vähän aikaa liekussani – oikeastaan odottelin jotakuta tulevaksi autolla, että voisin pyytää kyytiä Volionekseen – se eilinen koira pelotti aika lailla. Tähtäsin klo 15:n Amarin bussiin, joten kun ketään ei näkynyt, pakkasin tavarani ja yhden maissa olin jo matkalla alas synkän päättäväsena. Ilma oli kuuma, mutta puin farkut jalkaan, jospa ne vähän suojaisivat puremilta.

Kun karjapiha näkyi alarinteessä, otin tienvarresta pitkän karahkan toiseen käteeseen, toisessa oli paketti leivoksia ja juustonpalasia. En tiennyt, kannattaisiko lampaitaan puolustavaa koira vastaan käydä hyvällä vai pahalla, joten varauduin varmuuden vuoksi molempiin. Soitin vielä pikaisesti Suomeen ystävälleni ja sanoin, että jos minusta ei kuulu tämän koommin mitään, niin raadeltua ruumistani voi etsiskellä Moni Venin tien varresta...

Sitten vain kohti karjapihaa reippain mielin! Odotin koko ajan milloin valkoinen peto ryntää minua kohti hampaat irvessä, mutta koko piha olikin aivan hiljainen. Lampaat olivat varmaan jo kaukana vuorilaitumillaan ja koira niiden mukana.

Hipsin kuitenkin liikoja kopistelematta pihan ohi ja piankin näinkin jo rautaverkkoportin edessäni – eivät ne koskaan ennen näin kauniilta ole näyttäneetkään. Jätin karahkan portinpieleen seuraavaa kulkijaa varten, avasin ja suljin rautalankaviritykset suhteellisen vakain käsin – ja olin turvassa!

Askeleet kevenivät kummasti, eikä se johtunut vain siitä että tie jatkui päällystettynä. Odotin näkeväni vuohia tienpuolella, että olisin voinut ilahduttaa niitä leivoksillani mutta ei ollut vuohia, piikkipensaita vain.

Voliones-kylän risteyksessä käännyin suoraan alas ja jatkoin iloisin mielin kohti ison tien risteystä. Pyhä Antonius oli huolehtinut hyvin vieraastaan. Ehtisin hyvin Amarin bussiin ja pääsisin illaksi Rethymnooniin, mukavaan pikku kattohuoneeseen ja kuumaan kylpyyn!

Teksti ja kuvat: Heli Naskali